

Kurzus kódja(i): FLM-202.01

Kurzus címe: Bevezetés a filmtudományba

Tanár neve: Vincze Teréz

Kurzus időpontja, helye: csütörtök 10.45–12.15, MÚK főépület, földszint 34.

Kurzus típusa: Előadás

Kurzus leírása: *Figyelem! Bár a kurzus megnevezése a "bevezetés" szót tartalmazza, azoknak ajánljuk, akik már felvételt nyertek a filmszakirányra és komolyan neki szeretnének látni a specializált ismeretek elsajátításának. Az óra feltételez már némi jártasságot a filmek elemzésével és történetével kapcsolatban, tehát nem javasoljuk elsősők számára alapozó órának. Ideális elvégzési ideje a 2. év, amikor már filmszakirányos szakismeretekkel foglalkozik a hallgató.*

1. Bevezetés

A filmtudomány helye a humántudományok rendszerében; a filmtudomány ágazatainak rendszerezése

2. A filmtörténetírás

A történeti gondolkodás és a történetírás általános kérdései, a tudományos tudás és a történeti tudás különbsége
A filmtörténetírás sajátos feltételei, a filmtörténeti kutatás forrásai
A filmtörténeti munkák interpretációjának problémái
A filmtörténetírás alapvető stratégiái: esztétikai, technikatörténeti, gazdaságtörténeti és társadalomtörténeti megközelítés

3. A filmelmélet

Az elméleti diszciplínák sajátosságai
A filmtörténetírás és a filmelmélet kapcsolata
Tudomány vagy filozófia-e a filmelmélet?
A legfontosabb filmelméleti paradigmák: formalizmus, realizmus, ideológiakritika, pszichológia, empirikus kutatás
Filmteoretikus viták

4. Filmelemzés, filmkritika

A filmről való beszéd/írás műfajai
A filmelemzés és a filmkritika viszonya
A filmkritika társadalmi szerepének változása
A filmfesztiválok helye a filmkultúrában

Kurzus teljesítésének követelményei: A kurzust írásbeli vizsga zárja, melynek során a hallgatóknak rövid kifejtést kívánó kérdésekre kell válaszolniuk az előadások és a kötelező olvasmányok anyagából.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek: A filmtudomány ágazatai rendszerének megismerése. A különböző megközelítésmódok (történeti, elméleti, kritikai) jellegzetességeinek elkülönítése, egyedi sajátosságainak megismerése, és az így szerzett ismeretek készségszintű alkalmazása a humán tudományok szélesebb körére vonatkozóan is.

Kötelező / ajánlott filmek: -

Kötelező irodalom: Filmtörténet:

Casetti, Francesco: Történelem, történetek, történetírás. In: Casetti: *Filmelméletek*. Budapest: Osiris, 1998. pp. 264–285.
Bordwell, David: A film stílustörténetének kutatási programja; Thompson, Kristin: A film és a társadalmi intézmények kapcsolatának története. *Filmkultúra* (1994 január) no. 30. pp. 7–4. (sic!)
Thompson, Kristin: A filmkritika és -történet filmes sajátosságai. *Metropolis*

(1997 tavasz) no. 1. pp. 30–36.

Lagny, Michèle: A filmtörténet felosztása. *Metropolis* (1997 tavasz) no. 1. pp. 8–29.

Thompson, Kristin–Bordwell, David: *A film története*. Budapest: Palatinus, 2007. pp. 21–31.

Bazin, André: A filmnyelv fejlődése. In: Bazin: *Mi a film?* Budapest: Osiris, 1995. pp. 24–43.

Filmelmélet:

Eisenstein, Szergej: A forma materialista megközelítésének kérdéséhez. In: Eisenstein: *Válogatott tanulmányok*. Budapest: Áron Kiadó, 1998. pp. 63–70.

Balázs Béla: *A látható ember. A film szelleme*. Budapest: Gondolat Kiadó, 1984. pp. 17–88. (A könyv új kiadása: Budapest: Palatinus Kiadó, 2005. pp. 15–68.)

Arnheim, Rudolf: *A film mint művészet*. Budapest: Gondolat, 1985. pp. 17–38.

Bazin, André: Korunk nyelve. pp. 7–15., A fénykép ontológiája. pp. 16–23., Tilos a montázs. pp. 48–59. In: Bazin: *Mi a film?* Budapest: Osiris, 1995.

Mulvey, Laura: A vizuális élvezet és az elbeszélő film. *Metropolis* (2000) no. 4. pp. 12–23.

Baudry, Jean-Louis: Az apparátus. *Metropolis* (1999/nyár) pp. 10–23.

Bordwell, David: A nézői tevékenység. In: Bordwell: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest: Magyar Filmintézet, 1996. pp. 42–60.

Bálint Katalin: Empirikus filmtudomány. *Metropolis* (2014) no. 1. pp. 6–9.

Filmelemzés, filmkritika:

Kovács András Bálint: A műelemzés célja. In: Kovács: *Mozgóképelemzés*. Budapest: Palatinus, 2009. pp. 11–33.

Kráncz Bence: A korai magyar filmkritika kutatásának problémái. *Apertúra* (2018 tavasz) <http://uj.apertura.hu/2018/tavasz/kranicz-a-korai-magyar-filmkritika-kutatasanak-problemai/>

Gelencsér Gábor: Kommentár és ideológia. A hetvenes évek magyar filmje a társadalomtudományi és művészetkritikai folyóiratok tükrében. *Metropolis* (2019) no. 3. pp. 46–60.

Varga Balázs: Szeizmográf. A művészfilm-közönségfilm vita, a hatvanas évek magyar filmje és a Kádár-korszak első felének kulturális nyilvánossága. *Metropolis* (2019) no. 3. pp. 62–75.
